

**UCHWAŁA NR XVI/166/2012
RADY GMINY MALECHOWO**

z dnia 16 lutego 2012 r.

w sprawie uchwalenia gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2012-2016

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 159; z 2002 r.: Dz. U. Nr 23 poz. 220, Nr 62 poz. 558, Nr 113 poz. 984, Nr 153 poz. 1271, Nr 214 poz. 1806; z 2003 r.: Dz. U. Nr 80 poz. 717, Nr 162 poz. 1568; z 2004 r.: Dz. U. Nr 102 poz. 1055, Nr 116 poz. 1203; z 2005 r.: Dz. U. Nr 172 poz. 1441, Nr 175 poz. 1457; z 2006 r.: Dz. U. Nr 17 poz. 128; z 2007 r. Dz. U. Nr 173 poz. 1218; z 2008 r. Dz. U. Nr 180 poz.1111, Nr 223 poz. 1458; z 2009 r. Dz. U. Nr 52 poz. 420, Nr 157 poz. 1241; z 2010 r. Dz. U. Nr 28 poz. 142 i 146, Nr 106 poz. 675, Nr 40 poz. 230; z 2011 r. Dz. U. Nr 21 poz. 113, Nr 117 poz. 679, Nr 134 poz.777, Nr 217 poz. 1281, Nr 149 poz. 887) w związku z art.6 ust.2 pkt 1 ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493z późn. zm.) Rada Gminy uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2012-2016, stanowiący załączniknr 1 do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Traci moc uchwała Nr XXX/283/2009 Rady Gminy Malechowo z dnia 21 grudnia 2009 r. w sprawie utworzenia Gminnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Gminie Malechowo na lata 2010 -2014

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik nr 1 do
Uchwały Nr XVI/166/2012
Rady Gminy w Malechowie
z dnia 16 lutego 2012 r.

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2012 – 2016
DLA GMINY MALECHOWO**

I. WPROWADZENIE

Problem przemocy w rodzinie był do niedawna w Polsce tematem marginalizowanym i przemilczanym. Jednakże w ostatnim czasie poprzez ujawnianie drastycznych przypadków przemocy domowej, media spowodowały zainteresowanie się problemem oraz podjęcie działań odpowiednich służb. Okazało się, że przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do zdiagnozowania, który wymaga podjęcia szerokich, dobrze zorganizowanych i zaplanowanych na wiele lat interdyscyplinarnych działań, kierowanych do ofiar, jak i świadków oraz sprawców przemocy domowej.

Przeciwdziałanie przemocy domowej i pomoc ofiarom winno być przedmiotem świadomych, profesjonalnych i skoordynowanych działań zaradczych. Odpowiednie regulacje prawne i motywacja do pomagania nie czynią ich jeszcze skutecznymi. Istotną rolę odgrywają, bowiem przekonania, bariery, emocje i zjawiska zachodzące w psychice zarówno osób doświadczających przemocy, jak i pomagających. Konieczne jest także podejmowanie działań reprezentantów wielu służb. Muszą oni działać razem, szybko informować się o potrzebie pomocy ofierze przemocy oraz wspierać wzajemnie.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2012 -2016 jest skierowany do lokalnej społeczności Gminy Malechowo do wszystkich tych, którzy na co dzień są świadkami przemocy, doznają przemocy lub też ją stosują, jest również skierowany do różnego rodzaju służb społecznych, instytucji czy organizacji pozarządowych, które w swojej działalności spotykają się z problemem przemocy domowej. Program ten ma charakter profilaktyczny i edukacyjny, jednym z jego celów jest zmiana funkcjonujących w naszej świadomości mitów i stereotypów na temat przemocy w rodzinie. Szczególnie tych mitów i stereotypów, które służą, jako argument do stosowania przemocy lub też do jej usprawiedliwiania, ukrywania, maskowania i bagatelizowania, np. „przemoc w rodzinie to prywatna sprawa i nikt nie powinien się wtrącać”, „przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego”, „przemoc ma miejsce tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary”, „jeśli ktoś jest bity, to znaczy, że na to zasłużył” itp.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.), w art. 2 pkt 2 definiuje

przemoc w rodzinie jako „jednorazowe albo powtarzające się, umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Wyróżnia się kilka rodzajów przemocy, które mają swoje charakterystyczne wyznaczniki, ale też wiele elementów wspólnych. Każda forma przemocy powoduje ból, cierpienie, zawsze narusza prawa i dobra osobiste ofiary i jest intencjonalna.

Przemoc w rodzinie ogranicza się do czterech podstawowych rodzajów. Jest to przemoc fizyczna, przemoc psychiczna, przemoc seksualna i przemoc ekonomiczna. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Rodzaje przemocy

Przemoc fizyczna	Przemoc psychiczna	Przemoc seksualna	Przemoc ekonomiczna
<ul style="list-style-type: none"> ▪ popychanie ▪ odpychanie ▪ obezwładnianie ▪ przytrzymywanie ▪ policzkowanie ▪ szczypanie ▪ kopanie ▪ duszenie ▪ bicie otwartą ręką i pięściami ▪ bicie przedmiotami ▪ parzenie ▪ polewanie substancjami żrącymi ▪ użycie broni ▪ porzucanie w niebezpiecznej okolicy ▪ nieudzielenie koniecznej pomocy, itp. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia ▪ narzucanie własnych poglądów ▪ karanie poprzez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku ▪ stała krytyka ▪ wmawianie choroby psychicznej ▪ izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami) ▪ domaganie się posłuszeństwa ▪ ograniczanie snu i pożywienia ▪ degradacja werbalna 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymuszanie pożycia seksualnego ▪ wymuszanie nieakceptowane pieścizot i praktyk seksualnych ▪ wymuszanie seksu z osobami trzecimi ▪ sadystyczne formy współżycia seksualnego ▪ demonstrowanie zazdrości ▪ krytyka zachowań seksualnych kobiety 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ odbieranie zarobionych pieniędzy ▪ uniemożliwienie podjęcia pracy zarobkowej ▪ niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny

(wyzywanie,
poniżanie,
upokarzanie,
zawstydzanie)
▪ stosowanie gróźb
itp.

Gminny Program powstał na podstawie diagnozy środowiska przedstawionej w Gminnej Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Malechowo na lata 2008 – 2013. Założenia programu są zgodne z misją samorządu lokalnego w sprawie rozwiązywania problemów społecznych. Program został przygotowany na podstawie celów strategicznych i szczegółowych zawartych w strategii. W programie uwzględnia się zasady określone w :

- 1) ustawie z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (j.t. Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.),
- 2) ustawie z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),
- 3) ustawie z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (j.t. Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.).

II. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE MALECHOWO

Z danych ewidencji ludności (stan na grudzień 2011 r.) wynika, że w Gminie Malechowo zamieszkuje 6877 mieszkańców, z czego 50,25% stanowią kobiety. Dominującą grupą wiekową są mieszkańcy w wieku produkcyjnym, tj. kobiety między 18 a 60 rokiem życia oraz mężczyźni między 18 a 65 rokiem życia – 4487 osób. Szczegółowe dane dotyczące struktury wiekowej przedstawia tabela.

TABELA 2. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Malechowo w 2011r.

Przedział wieku	Liczba ogółem
0-17 lat	1531
18-60 lat (kobiety)	2107

18-65 lat (mężczyźni)	2380
61 lat i więcej (kobiety)	600
66 lat i więcej (mężczyźni)	259
RAZEM	6877

Z danych Komendy Powiatowej Policji w Sławnie Rewir Dzielnicowych w Malechowie (stan na grudzień 2011 r.) wynika że z każdym rokiem wzrasta liczba przeprowadzanych interwencji domowych w związku z przemocą. W 2010 roku przeprowadzono 39 interwencji domowych - założono 4 Niebieskie Karty, a w 2011 roku policjanci interweniowali 47 razy – założono 1 Niebieską Kartę. Wśród podopiecznych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malechowie w 2010 roku objęto pomocą 10 rodzin (45 osób) z uwagi na występującą przemoc, w 2011 roku wsparcia z tego tytułu udzielono 3 rodzinom (19 osobom). W rejestrach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2010 roku figurowało 17 osób zgłoszonych przez członków rodziny, pracowników socjalnych, policję, prokuraturę oraz inne osoby celem rozpoczęcia procedury zobowiązania do leczenia uzależnienia od alkoholu, natomiast w 2011 roku 15 osób.

III. PROGRAM

1. Adresatami programu są:

- rodziny i osoby dotknięte bezpośrednio zjawiskiem przemocy,
- rodziny i osoby zagrożone zjawiskiem przemocy,
- przedstawiciele instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą.

2. Głównym celem programu jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy oraz stworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwikłanych w przemoc w rodzinie.

3. Do szczegółowych celów i zadań programu zalicza się:

3.1. Systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie

Zadanie 1: Zbieranie informacji dotyczących skali występowania zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Malechowo.

Dane pozyskiwane będą między innymi z:

- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Policji,
- Sądu,
- Placówek służby zdrowia,
- Szkół i Placówek opiekuńczo - wychowawczych.

3.2. Koordynacja działań pomocowych lokalnych podmiotów

Zadanie 1: Prowadzenie Zespołu Interdyscyplinarnego – w celu szybkiego i skutecznego podejmowania działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz zatrzymania przemocy w rodzinie, a także planowanie i realizacja działań pomocowych na podstawie diagnozy potrzeb.

Zadania Zespołu:

- kompleksowa pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy,
- przyjmowanie zgłoszeń dotyczących przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy,
- wypracowanie procedur interwencji kryzysowej wobec ofiar i sprawców przemocy oraz opracowanie adekwatnej strategii postępowania,
- kierowanie ofiar i sprawców przemocy do odpowiednich specjalistów,
- monitorowanie sytuacji w rodzinach, w których dochodzi do przemocy, a w szczególności uruchamianie współpracy między różnymi instytucjami pomocowymi,

- zbieranie materiałów dowodowych oraz systematyczna realizacja procedury przeciwdziałania przemocy w rodzinie „Niebieskiej Karty”,
- gromadzenie informacji na temat instytucji udzielających pomocy rodzinom, w których występuje zjawisko przemocy domowej,
- analiza wniosków o wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu składanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pod kątem związku między nadużywaniem alkoholu a stosowaniem przemocy,
- występowanie z zawiadomieniami do prokuratury o podejrzeniu popełnienia czynów określonych w art. 2 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,

Zadanie 2: Poszerzenie poradnictwa specjalistycznego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie – w celu wsparcia prawnego i psychologicznego.

- zapewnienie i stosowanie do zdiagnozowanych potrzeb różnorodnych form pomocy i wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc,
- udzielanie poradnictwa, konsultacji, pomocy socjalnej,
- udzielenie wsparcia emocjonalnego,
- udzielenie wsparcia psychologicznego i prawnego,
- gromadzenie i udostępnienie informacji o instytucjach i organizacjach udzielających pomocy osobom dotkniętym zjawiskiem przemocy,
- gromadzenie i udostępnienie informacji o instytucjach i organizacjach realizujących programy terapeutyczno – korekcyjne wobec sprawców przemocy.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- liczba porad udzielonych ofiarom przemocy,
- liczba sprawców przemocy objętych działaniami terapeutycznymi,

- liczba rodzin objętych działaniami pomocowymi.

3.3. Systematyczna edukacja środowiska lokalnego

Zadanie 1: Przygotowanie i udostępnienie materiałów o charakterze informacyjnym i edukacyjnym – w celu ułatwienia dostępu do podstawowych informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy oraz podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców Gminy na temat przemocy domowej.

Realizacja zadania poprzez:

- utworzenie gablot informacyjnych w Ośrodku Pomocy Społecznej w Malechowie, szkołach i placówkach opieki zdrowotnej oraz systematyczne aktualizowanie umieszczanych tam informacji,
- wydawanie i rozpowszechnianie broszur i ulotek dotyczących zjawiska przemocy,
- publikowanie w Kwartalniku Malechowskim informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparciu osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej,
- rozpowszechnianie w lokalnym środowisku programów profilaktycznych,
- udział w ogólnopolskich kampaniach społecznych przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadanie 2. Promowanie efektywnych sposobów rozwiązywania konfliktów w rodzinie oraz sposobów radzenia sobie z agresją i złością – w celu nabycia umiejętności rozwiązywania konfliktów oraz radzenia sobie z agresją.

Realizacja zadania wobec:

- dzieci i młodzieży – poprzez prowadzenie zajęć edukacyjno – wychowawczych w szkołach i świetlicach środowiskowych, przeprowadzenie szkolnych programów profilaktyki przemocy, wspieranie aktywnych form spędzania czasu wolnego promujących zachowania bez agresji,

- dorosłych – poprzez poradnictwo w trakcie edukacji przedmałżeńskiej, konsultacje z psychologiem.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- liczba utworzonych gablot informacyjnych,
- liczba rozpowszechnionych materiałów o charakterze informacyjno-edukacyjnym,
- liczba publikacji w Kwartalniku Malechowskim,
- liczba zrealizowanych programów profilaktycznych,
- liczba zrealizowanych form aktywnego spędzania czasu wolnego,
- liczba udzielonych porad w trakcie edukacji przedmałżeńskiej,
- liczba udzielonych porad psychologicznych i prawnych.

3.4. Systematyczna edukacja przedstawicieli różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy w rodzinie.

Zadanie 1: organizacja i dofinansowanie szkoleń, warsztatów i konferencji doskonalących umiejętności osób pomagających – w celu podniesienia poziomu wiedzy różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy, w tym profesjonalne przygotowanie poszczególnych grup do realizacji działań pomocowych.

Realizacja zadania:

- gromadzenie informacji dotyczących potrzeb szkoleniowych w sprawie zjawiska przemocy domowej,
- pozyskiwanie różnych ofert szkoleniowych z zakresu przeciwdziałania przemocy,

- finansowanie udziału w szkoleniach i konferencjach organizowanych dla osób i grup zawodowych bezpośrednio związanych z problematyką przemocy domowej.

Wskaźniki realizacji celu:

- liczba przeszkolonych osób,
- liczba sfinansowanych szkoleń.

3.5. Oddziaływania na sprawców przemocy.

Zadanie 1: kierowanie i motywowanie osób do uczestnictwa w organizowanych przez powiat programach edukacyjno-korekcyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- liczba osób uczestniczących w programie.

IV. WSPÓŁPRACA W REALIZACJI PROGRAMU

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie jest zadaniem złożonym. Żadna instytucja, czy też specjalista działając wyłącznie samodzielnie nie jest w stanie efektywnie zainterweniować w sytuacji przemocy oraz skutecznie pomóc osobom jej doświadczającym. Konieczne jest zaangażowanie i współpraca wielu podmiotów. Przy realizacji niniejszego programu współpracować będą niżej wymienione podmioty.

- Urząd Gminy,
- Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Malechowie,
- Pełnomocnik Wójta ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

- Sołectwa,
- Szkoły i placówki opiekuńczo - wychowawcze,
- Placówki służby zdrowia,
- Policja,
- Sąd Rejonowy,
- Organizacje pozarządowe,
- Kościół katolicki,

Koordynatorem programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Malechowie .

V. OCZEKIWANE EFEKTY PROGRAMU:

- spadek liczby przypadków występowania przemocy w rodzinie,
- zmiana postaw społecznych wobec przemocy w rodzinie,
- podwyższenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie,
- zwiększenie dostępności profesjonalnej pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie,
- zwiększenie skuteczności oddziaływania na sprawców przemocy w rodzinie,
- zmniejszenie skutków psychologicznych wynikających z przemocy w rodzinie,
- zwiększenie poczucia bezpieczeństwa członków rodzin doświadczających przemocy w rodzinie,
- nabycie umiejętności asertywnych zachowań przez osoby i rodziny dotknięte bądź zagrożone zjawiskiem przemocy domowej.

VI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Zadania Programu finansowane będą:

- w ramach budżetów własnych jednostek realizujących niniejszy program,

- z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
- ze źródeł zewnętrznych.

VII. MONITORING

Realizacja zadań wynikających z Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2012-2016 poddawana będzie systematycznej kontroli prowadzonej przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malechowie. Po zakończeniu każdego roku kalendarzowego sporządzane będzie sprawozdanie z realizacji Programu. Zebrane informacje, wraz z analizą jakościową oraz sugestiami dotyczącymi potrzeb i ewentualnych zmian w obszarze pomocy ofiarom przemocy, stanowiąc będą znaczącą część materiałów gromadzonych na potrzeby prowadzenia ewaluacji Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Gminy Malechowo.